

PU Vissersschepen

Jan de Kock

Dat Putten ook over een officiële registratie van vissersschepen beschikt is bij velen onbekend. In onze haven is dat nog steeds

Gerard Heimensen (links) en zijn assistent Aart Polhout (rechts) met hun vissersboot. Foto uit ongeveer 2002/

zichtbaar in de bekende kotter PU3 van Gerard Heimensen die nog steeds een echte Puttense beroeps-palingvisser is. Alle reden om onze schijnwerpers te richten op het ontstaan van de PU vissersboten. Met dank aan Gerard

voor het beschikbaar stellen van documentatie en fotomateriaal.

Historie van de PU-registratie

De Visserijwet stamt uit 1881. Die wet verplichte de beroepsvissers zich te registreren voor het verkrijgen van een

consent, ofwel een vergunning om te mogen vissen in een bepaald gebied. In 1911 moesten de vissers zich opnieuw inschrijven voor de kustvisserij. Gemeenten moesten een register aanleggen waarin de schepen met het letterteken van de gemeente en een doorlopend nummer werden geregistreerd. Op basis van

1. Letterteeken en nummer van inschrijving:	P.U. 3		(9199 17 2 12)
2. Gemeente:	Putten		18-5-33
BIJZONDERHEDEN VAN HET VAARTUIG			
3. Soort	halfgedeckte boot	4. Bruto Netto	10 4 MP.
5. Naam		6. Aantal der bemanning	1
7. Naam en voornamen van den eigenaar	Wouter Heimensen		
8. Woonplaats	Putten, N. 12.		
9. Bijzonderheden betreffende de soort en de plaats der uitgeeëndes der visscherijen.	Kust- of zeevisscherij.		
10. Dageeteekening van inschrijving	24 Januari 1913		

dit nummer werd er consent verleend voor het vissen op bepaalde vissoorten in een bepaald visgebied. Voor dat consent betaalde men toen vijftig centen.

De gemeente Putten, gelegen aan de Zuiderzee, heeft een register aangelegd waarmee zij aan de Puttense vissers, onder de letters PU, een consent konden verlenen. De vissersboten op de Zuiderzee waren hoofdzakelijk houten botters, bonsen en pluten. De Puttense vissers beschikten veelal over een bons.

PU 3
bons
van
Wouter
Heimensen

Ook andere gemeenten, langs de huidige Randmeren, hebben een register aangelegd. Sommigen zijn bekender geworden doordat ze over een grotere vloot en

over een eigen visafslag beschikten. Zo zijn Elburg met EB, Harderwijk met HK, Spakenburg met BU en Huizen met HZ veel meer bekend met hun botters dan Putten met PU, Nijkerk met NK en Eemnes met ES. Tot 1968 heeft deze registratie in Putten plaatsgevonden. Het register zou nu ter inzage liggen bij het Scheepvaartmuseum in Vlaardingen.

De PU vissersvloot per datum inschrijving en consenthouder zag er als volgt uit.

PU1	15 januari 1913	Teunis Heimensen.
PU2	15 januari 1913	Derk Thomassen.
PU3	29 januari 1913	Anton Heimensen. (opa van Gerard)
PU4	03 maart 1915	W van 't Sol.
PU5	15 januari 1913	Wijnand Luitjes.
PU6	15 januari 1913	Gijsbert Heimensen. (opa van Harry Heimensen)
PU7	28 augustus 1920	Gijsbert Heimensen.
PU8	geen gegevens	
PU9	9 juli 1924	Teunis Heimensen.
PU10	8 mei 1925	Wijnand Luitjes.

Nijkerk. Westkadijk met haven

Zo staat vermeld bij de PU 10 dat Wijnand Luitjes vergunning werd ver-

leend voor: "Vischerij op de "Knar" op bot en haring". Bij de PU 3 lezen we: 'Bot, haring, aal, spieringvisserij meerendeel visschende tegen de Oostwal den Zuiderzee'.

De Puttense vissersbonsen beschikten toen over een soort vluchthaven gelegen aan de monding van de Schuitenbeek. Dat lag toen ter hoogte van de parkeerplaatsen achter de camping waar vroeger Watersportcentrum Het Oever was gesitueerd.

De namen Luitjes, en Heimensen zijn veel terugkerende namen in de Puttense visserij.

PU 3. Van houten bons naar stalen kotter.

Anton Heimensen – Wouter Heimensen – Gerard Heimensen.

De gemeente registreerde dus in 1913 de PU3 op naam van Anton Heimensen. Dat was de opa van Gerard en hij beschikte toen over een zogenaamde bons. Inmiddels was ook de zoon van Anton Heimensen, Wouter, dus de vader van Gerard, actief in de visserij. In 1952 werd de houten bons PU 3 voor de somma van achthonderd gulden verkocht. De technische gegevens van de PU3 waren: Lengte van 11 meter over alles, grootste breedte 3,5 m en grootste diepgang 0,75 m. Originele T Ford 4 cilinder 20 pk lopend op benzine of tractor olie. Grootzeil en botterfok samen 60 m² met klui-ver en bezaan.

In 1985 kocht Gerard, samen met zijn vader Wouter, een stalen kotter. Natuurlijk werden de registratie "PU3" hier weer met trots op geplaatst. Tot 1996 werd hiermee vanuit Nulde op paling ge-vist. Na het overlijden van zijn vader werd het voor Gerard te zwaar om als zelfstandig palingvisser zijn bestaan voort te zetten. Toen Gerard de kans kreeg om als zetbaas in Bunschoten op de BU 191 zijn vak als palingvisser voort te zetten, greep hij die kans met beide handen aan. Zijn eigen kotter werd verkocht en kreeg uiteindelijk een plekje in Friesland. Diezelfde kotter werd enkele jaren geleden door Wim van Dijk weer aangekocht en ligt nu weer in met mogelijkheden voor een leuk vaararrangement en natuurlijk weer onder de naam PU3.

Met het overlijden van de eigenaar van de BU191 in 2001 ontstond er opnieuw een onzekere toekomst voor Gerard. Toch zag

hij kans deze kotter te kopen en opnieuw zijn bestaan als zelfstandig visserman voort te zetten. Gewapend met kwast en verf werd de BU191 snel omgedoopt tot PU3 en daarmee kwam ook het voortbestaan van PU3 weer tot leven en ook het voortbestaan van de Puttense beroepsvisser Gerard Heimensen. Nu officieel geregistreerd vanuit Bunschoten vergunning houden voor het gebied Goimeer Eemmeer en Nuldernauw. In de winterperiode, tot uiterlijk 15 maart, wordt er op brasem gevist en in de zomerperiode op paling. Daarnaast biedt Gerard ook zijn diensten aan als "grasmaaier". In het voorjaar is er op de Randmeren vaak last van overdadige groei van wier. Gerard wist zijn PU3 uit te rusten met een maaimachine waarmee hij overdadige wiergroei te lijf kan gaan. Ook heeft hij zich in maart ingezet bij het uitzetten van glasaal waarmee hij de landelijke pers wist te behalen.

Naast het registratie kenteken voeren de vissersschepen ook nog hun eigen bootnaam. Bij de PU 3 van Gerard lezen we op de spiegel in grote letters: JOHANNA JACOBA. Het zijn de doopnamen van echtgenote Anja.

(Voorgaand artikel is met toestemming overgenomen uit het blad *De Nuldenier* van de *Watersportvereniging Nulde*)

+++